

Пенсійне забезпечення осіб з інвалідністю

Напередодні Міжнародного дня людей з інвалідністю до Головного управління Фонду області надійшло багато запитань щодо пенсійного забезпечення саме такої категорії осіб. Відповіді на питання надав начальник Головного управління Пенсійного фонду України в Дніпропетровській області Юрій КОЗАК.

За яких умов призначається пенсія по інвалідності в солідарній системі?

Пенсія по інвалідності призначається в разі настання інвалідності, що спричинила повну або часткову втрату працездатності внаслідок загального захворювання (в тому числі каліцтва, не пов'язаного з роботою, інвалідності з дитинства) за наявності певного страхового стажу.

Вимоги до наявності страхового стажу залежать тільки від групи інвалідності?

Страховий стаж визначається його кількістю на час настання інвалідності або на день звернення за пенсією, залежно від віку та групи інвалідності.

Для осіб з інвалідністю I групи: необхідно мати від 1 року до 10 років набутого страхового стажу. Наприклад, до досягнення 25 років (включно) — 1 рік, від 26 років до 28 років (включно) — 2 роки і т.д., а от вже від 54 років до 59 років (включно) — 10 років.

Для осіб з інвалідністю II та III груп — від 1 року до 14 років. Наприклад, до досягнення особою 23 років (включно) — 1 рік, від 24 років до 26 років (включно) — 2 роки і т.д., а від 56 років до 59 років (включно) — 14 років.

Більш детально цю інформацію можна подивитись у ст. 32 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"

Чи має значення для призначення пенсії коли саме настала інвалідність: на роботі, чи у поза робочий час?

Пенсія по інвалідності призначається незалежно від того, коли настала інвалідність: у період роботи, до влаштування на роботу чи після припинення роботи. Пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності. Особам з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, пенсії по інвалідності призначаються довічно.

Як залежить розмір пенсії від групи інвалідності?

Пенсія по інвалідності залежно від групи інвалідності призначається в таких розмірах: I група - **100 %** пенсії за віком; II група - **90 %** пенсії за віком; III група - **50 %** пенсії за віком, обчисленої відповідно до статей 27 і 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування".

Звертаю увагу, що непрацюючі особи з інвалідністю II групи, які визнані інвалідами після досягнення пенсійного віку, та з інвалідністю III групи за їх вибором мають право на призначення пенсії по інвалідності в розмірі пенсії за віком, за наявності страхового стажу, передбаченого законодавством.

Як бути зі страховим стажем для осіб, які отримали інвалідність внаслідок, наприклад, проходження строкової служби чи участі у масових акціях громадського протесту проти режиму Януковича (Революції Гідності)?

Якщо інвалідність настала в період проходження строкової військової служби, або внаслідок поранення, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадського протесту в Україні з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року за євроінтеграцію та проти режиму Януковича (Революції Гідності), у особи, яка звернулася за медичною допомогою у період з 21 листопада 2013 по 30 квітня 2014 року, пенсія по інвалідності призначається незалежно від наявності страхового стажу.

Зазначеним особам встановлюється статус особи з інвалідністю внаслідок війни. Документальним підтвердженням статусу особи є посвідчення: «ІНВАЛІД ВІЙНИ».

Чи підлягають пенсії осіб з інвалідністю перерахункам у зв'язку із зміною прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність?

Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» встановлено, що з 1 грудня 2021 року розмір прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, становитиме **1 934 грн.**

У зв'язку з цим, органами Пенсійного фонду України вже проведений перерахунок складових пенсійних виплат, які базуються на розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність: мінімальної пенсії за віком, доплати за понаднормативний стаж, підвищення, надбавок, інших пенсійних виплат, встановлених законодавством.

Які надбавки встановлюються до пенсії по інвалідності?

До пенсії по інвалідності встановлюються надбавки (на догляд, на утриманців), підвищення, додаткові пенсії, пенсія за особливі заслуги перед Україною, якщо особа з інвалідністю має на них право відповідно до чинного законодавства, зокрема, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 16 липня 2008 року № 654:

– пенсіонерам, які не працюють та мають на своєму утриманні дітей до 18 років, надбавка до пенсії по інвалідності виплачується у розмірі **150 гривень на кожну дитину;**

– особам з інвалідністю I групи, одиноким особам з інвалідністю II групи, які потребують постійного стороннього догляду або досягли пенсійного віку, одиноким особам з інвалідністю III групи, які досягли пенсійного віку, (крім осіб, які отримують державну соціальну допомогу на догляд відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю виплачується надбавка на догляд у розмірі **50 гривень.**

Окрім того, проведено перерахунок надбавки, призначеної відповідно до Закону України «Про донорство крові та її компонентів». Розмір надбавки з 01 грудня 2021 року становитиме 239,30 грн.

Чи буде підвищений розмір пенсії особам з інвалідністю внаслідок війни?

Так. Підвищено мінімальний розмір пенсії особам з інвалідністю внаслідок війни, який становить: I група - **12 571 грн** (650% x 1934,00 грн), II група - **10 153,50 грн** (525% x 1934,00 грн), III група - **6 962,40 грн** (360% x 1934,00 грн). Учасникам бойових дій, яким виповнилося 85 років і більше, встановлено відсоток як для осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи – **650%** від прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність – **12 571 грн**.

До того ж, у разі, коли щомісячний розмір пенсійних виплат (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсій, установлених законодавством, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною) не досягає для осіб з інвалідністю внаслідок війни та учасників бойових дій мінімальних розмірів, **встановлюється щомісячна адресна допомога в сумі, що не вистачає до мінімального розміру пенсійних виплат.**

А які зміни відбулись у пенсійному забезпеченні у людей з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи?

З 1 липня 2021 року набрав чинності Закон України від 29 червня 2021 року № 1584-IX «Про внесення змін до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» в частині визначення мінімальних розмірів пенсій по інвалідності та розмірів мінімальних пенсійних виплат.

Відповідно до Закону, з 01.07.2021 підвищено мінімальний розмір пенсій по інвалідності внаслідок Чорнобильської катастрофи. Відтак, розміри пенсії з інвалідності, що настала через каліцтво або захворювання внаслідок Чорнобильської катастрофи, не можуть бути нижчими: для I групи інвалідності – **6 000 грн**; для II групи – **4 800 грн**; для III групи – **3 700 грн**; для дітей з інвалідністю – **3 700 грн**.

Також, з 01 липня 2021 року встановлено мінімальні розміри пенсійних виплат для осіб з числа учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС I категорії.

Розраховані в залежності від розміру середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та яка враховується для обчислення пенсії за попередній рік – 10 340,35 грн, розміри мінімальних пенсійних виплат становлять: для I групи (100%) – 10 340,35 грн; для II групи (80%) – 8 272,28 грн; для III групи (60%) – 6 204,21 грн.